

539.

1 1

Ulf Thulin

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nils Mårtensson, Ilstorp.

Nils Mårtensson är

född den 23/1 1859. Han bor kvar på fädernegården.

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Mårtensson
Ilstorp.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juli 1928.

2. 2

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

539

Bröllop.

Bröllopet var så gott som alltid i hennes hem. Här var det en mängd förberedelser. Slakt, brygd och bak. Det majsades och sattes äppelrör både i brudens och brudgummens hem. I hans hem blev det välkomstgille, då bröllopet var slut. Brudgummens marschalk förde honom till bröllopsgården, och fick ej träffa bruden, förrän man skulle iväg till kyrkan. Bröllopsståget; Träms förridare olika antal sedan marskalcken och tjänor, mästa vagn brudparet, brudgummen i framseätet bakvid brudtänjaren och brud och brudtänjarens kvinna i baksädet. Efter brudparets vagn hans

Bröllop.

och sedan hennes föräldrar. Spelmanen var ungefär mitt i fäget så han hördes av så många som möjligt. I Idestorp hade man en, som spelade klarinet. Efter föräldrarna kommo präst och böneman och sen de övriga gästerna.

På vägen från kyrkan skulle förbrudarna rida i förväg till bröllopsgården, och där säga: "Vi komma med ett följe och undra, om vi få komma och säga till." Hårtill svarades naturligtvis ja. Förbrudarna redo så till bröllopsfäget och bjödo alla välkomna. På vägen från kyrkan satt brud och brudgum i baksätet och brudtänjarefolket i framsätet. Det sköts både på vägen till och från kyrkan av goda vänner och folk, som ville äta brudgäret. Man skulle då skänka och den som sköt skulle bjudas brännvin.

På kvällen, när man dansat till slut, rev brudarna kronan av bruden, och alla för-

3. 3

539

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK
FOLKMINNESARKIV

sökte få en bit av slöjan med sig hem.
Bruden skulle klädas av och läggas av fär-
norma och före brudgummen. Han fick däremot
kläda av sig själv. — Bröllopet varade från
3-8 dagar, och det var dans och gille varje dag.
Gästerna hade vanligtvis så mycket förning
med sig, att de födde sig själva. På kvällarna bars
in halm, och de gäster, som ej voro från byn,
låg ryckandes på golvet.

Förningen bestod av fåralår, gåsaridor, fint
bröd, ett kunnfat med risengröt. På bröllopet
rankades dessutom luftfisk och sås, svart-
soppa, hembrygt öl, gröt och åser gröt, ärtsop-
pa.

4. 4

539

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Mårtensson
Ilstorp.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stengillet.

Då lantmätaren varit i byn och
enskiptet var klart, samlades bönderna och köide
sken till gärdsgårdar för att få gränserna klara.
Sen blev det gille bak efter, och detta gillet var det
sista bygillet av gamla slaget, ty nu upplöstes
den gamla byn och allt gemensamt, som bönderna
haft.

Stengille.

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Mårtensson
Ilstorp.

Upptecknad av
Olle Htulin
Juni 1928.

6.6

539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

FRIERI.

Törr i tiden gick det annorlunda till, då en präst och köp skulle te och gifta sig. Prästen friade då ej själv, utan han eller hans föräldrar bådö en bekant (ej stäkting) Karl gå till körens hem och fria. Den som blev utsedd till att gå och fria kallades bönneman. Det var han, som skulle göra upp med kören och hennes föräldrar. Han skulle nogta taga reda på hur stor hemgiften blev. Hur många kor, får, dynor och linne m.m. som kören skulle få med sig. Bönnemannen skulle ha ersättning för att han

Frieri.

och förloving.

gick och friade av prägens föräldrar vanligen
en tunnna rå eller en halv gris.

Det var bönen mannen, som talade
vid trolovningsgillet. Detta gille var i börens
hem, och då skulle hon ha en fästegåva
av prägen. Nils Mårtensson har en bägare, som
hans far en gång ^{tiden} givit som fästegåva. Fästegåvan
varierade mycket; små silversaker, en psalm-
bok. Vid trolovningsgillet gavs brokretsloften
av de båda unga. Vidare skrevs det upp, hur mycket
ket bören skulle få med sig som hemgift.
Detta gille var blott för de närmaste släktingarna
och bönen mannen. Det förekom heller ingen förning,
men mat varkades likväl. Om trolovnings-
en bröts fick den bryfande ofta böta.

7.
539

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

Sk. Albo hd.
Andrarum.
Nils Mårtensson
Ilstorp.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juli 1928.

8. 8

539

LUNDS UNIVERSITETIS
FOLKMINNESARKIV

Sådden.

Stöven skulle sås någon av höradarna. Sådden.
Tofia, Bida, Karolina, Desideria, Vilhelmina,
Linnea, Rebecka.

Körnet skulle sås, när körnet blom-
made, eller asket slog ut, eller när boller-
örten nådde skuten till örat.

Slavren såddes, när boket började gröna.
Det som skulle bli skörd i jorden såddes
i medan, och det som skulle bära frukt i luften
i ny.

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Mårtensson
Ilstorp.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

9. 9
539

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kreaturen.

Fären skulle om våren klippas i "mycket" Kreaturen
före pingst och om hösten i "nedet" före
Mikael dagen (Mikaelne).

Korna. Duken, som under julen legat på
bordet lades på korna, låde skulle kalva. Ty då
kalvade de lättare.

Hästen. När en häst fick kvark, tjärade
man bettet, och sen höjde man, tills han
blev svett.

539